

1988/89:8

Prot. 1988/89:8
12 oktober 1988

Onsdagen den 12 oktober

Kl. 14.00

*Kompletteringsval till
valberedningen och tal-
manskonferensen*

*Anmälan om utskotts-
presidier*

1 § Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

2 § **Kompletteringsval till valberedningen och talmanskonferensen**

Talmannen meddelade att den socialdemokratiska riksdagsgruppen på grund av uppkomna vakanser efter Ivar Nordberg i valberedningen och talmanskonferensen anmält Jan Bergqvist dels som ledamot i valberedningen, dels ock som ledamot i talmanskonferensen.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i valberedningen

Jan Bergqvist (s)

ledamot i talmanskonferensen

Jan Bergqvist (s)

3 § **Anmälan om utskottspresidier**

Talmannen anmälde att konstitutionsutskottet, efter det att utskottets ordförande och vice ordförande av sagt sig sina uppdrag till följd av att antalet platser i utskottet hade utökats, hade återvalt Olle Svensson (s) till ordförande och Anders Björck (m) till vice ordförande.

(Jfr prot. 4 1 § den 5 oktober 1988.)

Talmannen anmälde vidare att till ordförande resp. vice ordförande i övriga utskott hade valts följande ledamöter:

finansutskottet

Anna-Greta Leijon (s) ordförande

Anne Wibble (fp) vice ordförande

skatteutskottet

Jan Bergqvist (s) ordförande

Bo Lundgren (m) vice ordförande

Prot. 1988/89:8
12 oktober 1988

*Anmälan om utskotts-
presidier*

justitieutskottet

Karin Ahrland (fp) ordförande
Lars-Erik Lövdén (s) vice ordförande

lagutskottet

Rolf Dahlberg (m) ordförande
Lennart Andersson (s) vice ordförande

utrikesutskottet

Stig Alemyr (s) ordförande
Pär Granstedt (c) vice ordförande

försvarsutskottet

Arne Andersson i Ljung (m) ordförande
Roland Brännström (s) vice ordförande

socialförsäkringsutskottet

Doris Håvik (s) ordförande
Gullan Lindblad (m) vice ordförande

socialutskottet

Daniel Tarschys (fp) ordförande
Bo Holmberg (s) vice ordförande

kulturutskottet

Ingrid Sundberg (m) ordförande
Maj-Lis Lööv (s) vice ordförande

utbildningsutskottet

Lars Gustafsson (s) ordförande
Larz Johansson (c) vice ordförande

trafikutskottet

Birger Rosqvist (s) ordförande
Rolf Clarkson (m) vice ordförande

jordbruksutskottet

Karl Erik Olsson (c) ordförande
Hans Gustafsson (s) vice ordförande

näringsutskottet

Lennart Pettersson (s) ordförande
Hadar Cars (fp) vice ordförande

arbetsmarknadsutskottet

Lars Ulander (s) ordförande
Elver Jonsson (fp) vice ordförande

bostadsutskottet

Agne Hansson (c) ordförande

Oskar Lindkvist (s) vice ordförande

Prot. 1988/89:8

12 oktober 1988

Meddelande om interpellationer

4 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1988/89:9 till lagutskottet

5 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1988/89:N1 och N2 till näringsutskottet

1988/89:Jo1 till jordbruksutskottet

1988/89:L1 till lagutskottet

1988/89:So1 och So2 till socialutskottet

1988/89:U1 till utrikesutskottet

1988/89:Ub1 till utbildningsutskottet

6 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna

1988/89:14 om internationella förmynderskapsfrågor

1988/89:15 om fortsatt giltighet av lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål

7 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 11 oktober

1988/89:15 av *Lars-Ove Hagberg* (vpk) till bostadsministern om doping och kommersialisering inom idrotten:

Dopingskandalerna vid OS i Söul har gjort en hel värld uppmärksam på hur elitidrotten håller på att spåra ur. Fusk, lögner och pengarnas makt är elitidrottens vardag. Det gäller att vinna till varje pris.

Den svenska elitidrotten är inte förskonad från denna utveckling, som i grunden strider mot en sund tävlings- och idrottsinställning. Elitidrottens roll som förebild och stimulerande faktor till idrott och motion i en massrörelse kan med de senaste årens utveckling ifrågasättas.

Elitidrottens sämsta sidor har stora likheter med samhällsutvecklingens sämsta sidor: jakten på snabba klipp där alla medel är tillåtna, egoism och hänsynslöshet går före kamratskap och gemenskap. Den starkes och "duktiges" rätt accepteras på bekostnad av att andra sorteras bort eller slås ut.

Det räcker inte längre med att ansvariga inom idrotten säger sig ta dopingproblemet på allvar och att man inför mer kontroll. Idrottsrörelsen måste själv svara på frågorna: Varför sker denna utveckling? Vilka drivkrafter ligger bakom? Vem skall hjälpa alla barn och ungdomar som ena dagen fått en superidol och börjar med idrottsträning, fantiserar om att vara stjärna och nästa dag får veta att idolen är en fuskare? Vilken uppfattning får barn och ungdomar av samhället när sådant sker och de aldrig får en förklaring till varför?

När regeringen håller sig med en idrottsminister vore det välgörande om olika beslutande instanser kunde ha en ordentlig debatt med idrottens företrädare om utvecklingen samt på vilka villkor idrotten skall utvecklas.

Idrotten lever till stor del på skattepengar från staten och kommunerna. Det sägs ofta att samhället inte skall lägga sig i folkrörelsens inre liv. Men i fråga om elitidrottens utveckling med bl. a. doping, sponsring och kommersiella krafters inflytande över toppidrotten måste samhället reagera. Det gäller inte bara elitidrottens roll för massidrottens utveckling utan även snedfördelningen av sponsorpengar till idrotten. Det är ingen tillfällighet att POOL 2 TUSEN med 47 specialförbund har bildats för att skapa ekonomiska resurser för att utveckla bredden, mångfalden och kvaliteten inom idrotten. Detta är 47 förbund som inte får del av de stora kommersiella sponsorsatsningarna på idrotten.

Samhället, som enligt min och vpk:s mening ger alltför litet stöd till att bredda idrotten, måste ställa sig frågan på vilka villkor stödet skall ges. Det handlar om att rädda idrotten kvar som en sund massrörelse, där motions- och idrottsutövande kan ske på någorlunda jämlika villkor.

Vpk har tidigare i olika sammanhang ställt krav på att inkomsterna från tipsmedlen oavkortat skall gå till idrotten för att främja en allsidig idrottssatsning samt för att motverka kommersialismen inom idrotten. Detta gamla vpk-krav är fortfarande mycket aktuellt, vilket inte minst det senaste årets utveckling inom idrotten visar.

Med hänvisning till ovanstående vill jag fråga idrottsminister Ulf Lönnqvist följande frågor:

1. Föranleder den senaste tidens utveckling med doping inom idrotten några initiativ från regeringens sida?
2. Kan regeringen överväga att, som villkor för samhällsstöd, ställa krav på idrottsrörelsen att stävja fusk och osund kommersiell utveckling?
3. Vilka initiativ kan regeringen tänka sig för att skapa en mer jämlik förutsättning för olika idrottsförbunds verksamhet?

1988/89:16 av *Hans Göran Franck* (s) till socialministern om ersättningarna åt HIV-smittade:

Det finns – enligt vad som är känt – ca 80 patienter som är transfusionssmittade här i landet. De flesta är bosatta i Stockholmsregionen. Det rör sig om både män och kvinnor, även barn och ungdomar. De har av olika anledningar fått blodtransfusioner på sjukhus, bl. a. vid förlossningar, trafikolyckor och operationer. År 1986 fick de besked om att de blev HIV-smittade vid ett vårdtillfälle för åtskilliga år sedan. Med sin livshotande sjukdom har de

oförskyllt drabbats fruktansvärt hårt. De upplever att hela deras värld slagits i spillror, inte bara för dem själva utan även för de anhöriga.

Det finns vidare åtta kända fall där partnern blivit HIV-smittad. De som smittats inom sjukvården får schablonersättningar mellan 33 600 och 90 000 kr., beroende på ålder, från läkemedels- och patientförsäkringen. Dessa ersättningar framstår som alltför låga. Det uppges att de smittade är ense om att ersättningarna inte borde vara åldersrelaterade. Däremot erhåller inte de s. k. partnersmittade över huvud taget någon ersättning därifrån. I ett känt fall har ett par med ett minderårigt barn smittats utomlands. Inte heller i detta fall gäller patientförsäkringen.

Det kan även nämnas att ett tiotal HIV-smittade redan avlidit. De som fortfarande lever känner ständig oro över att deras tid snart är ute. De efterlevande är, och kommer i många fall att bli, ekonomiskt drabbade. Deras ersättningsmöjligheter har varit omstridda.

Med sin livshotande sjukdom har de drabbade fått uppleva en mycket svår isolering och utslagning, både i samhället och i vården. De upplever stor oro och rädsla, vrede och bitterhet.

Den bästa hjälpen har de haft av varandras inbördes stöd och hjälp. Det är också därför de sammanslutit sig i kamratföreningen NU, som bildades 1987, men fortfarande saknar de en lokal för sina träffar och möten. De har varit hänvisade till konditorier och restauranger, vilket försvårat verksamheten. De hoppas få en lokal som kan bli en samlingspunkt inte bara för de transfusionssmittade utan även för blödarsjuka, med vilka samarbete inletts.

Under den gångna verksamheten har bidrag lämnats av socialdepartementet och Stockholms läns landsting. Men de ersättningar som utgått har varit otillräckliga. Verksamheten skulle kunna förbättras och utvidgas. Föreningen har fått lita till frivilliga arbetsinsatser, men skulle behöva åtminstone en deltidsanställd person.

De drabbade liksom deras kamratförening oroas mycket av tidsutdräkten med behandlingen av deras ärenden. Det rör sig inte bara om förbättrade ekonomiska ersättningar, som är berättigade, utan även om ökad förståelse för deras ytterst utsatta situation, vilket i hög grad är påkallat.

Mot bakgrund av det anförda får jag ställa följande frågor till socialminister Gertrud Sigurdsen:

1. Vilka åtgärder kommer att vidtas för att ge de partnersmittade ersättning?
2. Kommer åtgärder att vidtas för att höja schablonersättningarna?
3. Kan de efterlevande och de utomlands HIV-smittade påräkna att få ersättning?
4. Hur bedömer socialministern betydelsen av en utökad och förstärkt verksamhet inom kamratföreningen NU?

Meddelades att följande frågor framställdes

den 11 oktober

1988/89:81 av *Görel Thurdin* (c) till utbildningsministern om introduktionskurserna för invandrare, m. m:

I dag går över 50 % av statsbidraget för grundvux till invandrarnas och flyktingarnas behov av att lära sig läsa och skriva svenska samt att räkna. Tyvärr ställs invandrarnas behov därmed mot andras behov av samma sak. I dag finns även introduktionskurser för invandrare till gymnasiestudier. Dessa har tidigare varit två terminer långa. Nu har regeringen rekommenderat fyra terminer, utan att öka resurserna. Detta betyder att framför allt de regionalpolitiskt utsatta länen måste ställa de regionalt anpassade gymnasiekurserna mot introduktionskurser för invandrare, eftersom dessa båda utbildningar betalas ur samma resurs.

Avser regeringen att vidta sådana åtgärder att de utbildningspolitiska målen i grundvux för olika grupper kan uppnås och utsatta regioner få fortsatt möjlighet att ha regionalt anpassade kurser?

1988/89:82 av *Marianne Jönsson* (c) till socialministern om placeringen av barn i fosterhem m. m.:

Socialförvaltningen i Kalmar har polisanmält en fosterfar vid ett fostervårdshem i Skåne. Anklagelserna gäller sexuella övergrepp och psykisk och fysisk tortyr.

Med anledning härav vill jag till socialministern ställa följande fråga:

Avser regeringen att med anledning härav företa en översyn av de regler som gäller vid placering i foster- och fostervårdshem?

1988/89:83 av *Paul Lestander* (vpk) till industriministern om statliga företags handläggning av personal- och arbetsmiljöfrågorna:

Vid SSAB-Luleverken görs nu en ganska omfattande reparation av koksverket. Skrämmande detaljer om hur man åsidosatt skyddsföreskrifter har blottats i samband med dessa reparationsarbeten. SSAB-Luleverken, under ledning av sin ordförande Björn Wahlström, har handskats mycket nonchalant med personal- och arbetsmiljöfrågorna. Det statliga företaget har inte ens låtit översätta skyddsföreskrifterna till ungerska, vilket är det språk de som utför arbetet behärskar och förstår. Arbetena har alltså fortgått med klara dödsfallsrisker enligt den läkare som fått behandla några av dem som skadats i samband med reparationsarbetena.

Mot denna bakgrund frågar jag industriministern:

Kommer regeringen att ta några initiativ för att förbättra statliga företags handläggning av personal- och arbetsmiljöfrågorna?

1988/89:84 av *Larz Johansson* (c) till utbildningsministern om gymnasieskolans intagningskapacitet:

I den regeringsförklaring som statsministern avgav vid riksmötets öppnande sägs att alla ungdomar under 20 år skall beredas plats i gymnasieskolan.

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till utbildningsministern:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att detta löfte skall infrias?

1988/89:85 av *Larz Johansson* (c) till statsrådet Georg Andersson om åtgärder för att hindra att familjer splittras till följd av utvisningsbeslut:

Under den senaste tiden har en stark opinion i Nyköpings kommun upprörts över beslutet att utvisa familjen Salinas till Chile. Många har dessutom upprörts över själva handläggningen av fallet. Trots detta har utvisningsbeslutet verkställt. Vid utvisningstillfället befanns dock familjefadern, José Salinas, vara i så dålig psykisk kondition att han fick stanna i Sverige. Detta oaktat sändes resten av familjen i väg till Chile. Enligt uppgift har den äldste sonen gripits vid ankomsten.

Mot denna bakgrund ber jag att få ställa följande fråga till invandrarministern:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att förhindra att familjer splittras i samband med utvisningsbeslut?

1988/89:86 av *Agne Hansson* (c) till arbetsmarknadsministern om norra Kalmar län som temporärt stödområde:

Den inomregionala obalansen i Kalmar län är besvärande. De senaste sex åren har länet minskat sitt invånarantal med 3 467 invånare. Under samma period har de sex kommunerna i norra länsdelen minskat med 3 820 invånare. Mer än hela länets befolkningsminskning har således drabbat norra Kalmar län med ökade regionala problem som följd.

Länsstyrelsen i Kalmar län begärde i april 1987 att norra länsdelen av regeringen skulle förklaras som temporärt stödområde och därmed kunna få lokalisering bidrag och lån enligt de regler som gäller för stödområde C. Något besked från regeringen har länsstyrelsen ännu inte erhållit.

Jag vill därför fråga: Är regeringen beredd att förklara de sex nordligaste kommunerna i Kalmar län som temporärt stödområde?

1988/89:87 av *Agne Hansson* (c) till bostadsministern om nybyggnadslåneförordningen:

Nybyggnadslåneförordningen har genom regeringsbeslut den 30 juni 1988 ändrats. Ändringen innebär att den garanterade räntan för småhus avsedda för uthyrning höjs från 2,35 % till 4,90 %. Det anmärkningsvärda med denna ändring är att den har retroaktiv verkan. Ändringen avser således även beviljade, men ej utbetalade lån.

Det är inte acceptabelt att låntagare som beviljats lån under vissa angivna förutsättningar får dessa ändrade på det sätt som nu skett.

Med hänvisning till vad som anförts vill jag fråga bostadsministern:

Vilka motiv har regeringen för att ge ändringen i nybyggnadslåneförordningen retroaktiv verkan?

1988/89:88 av *Lars Norberg* (mp) till miljö- och energiministern om åtgärder mot direktverkande eluppvärmning i bostadshus:

Vid folkomröstningen om kärnkraften år 1980 krävdes på linje 2:s valsedel att "Åtgärder vidtas för att styra elkonsumenterna bl. a. för att förhindra direktverkande elvärme i ny permanentbebyggelse". Tanken var uppenbarligen att sådan elvärme försvårar kärnkraftsavvecklingen, kanske också att systemet är onödigt sårbart. Linje 2 utropade sig till folkomröstningens segrare. Socialdemokraterna och folkpartiet som stod bakom linje 2 har under hela 80-talet haft majoritet i parlamentet. Trots detta har utbyggnaden av direktverkande elvärme fortsatt i stor skala. Marknadskrafterna har uppenbarligen varit omöjliga att betvinga.

Jag frågar statsrådet Birgitta Dahl hur hon kan förklara detta misslyckande och hur regeringen vill förhindra att direktverkande el installeras i framtiden när nu bostadsbyggandet ånyo tar fart.

1988/89:89 av *Göthe Knutson* (m) till justitieministern om åtgärder mot rymningar från kriminalvårdsanstalter:

Återigen har rymningar skett från en kriminalvårdsanstalt. På måndagskvällen var det fem interner som formligen gjorde strömhopp ut från Västerviksanstalten. Enligt tidningsuppgifter behövde fångarna endast bryta upp ett fönsterlås för att via en brandutgång ta sig ut från anstalten. Rymningarna bör ses mot bakgrund av de många löften och försäkringar som ett par av den senaste tidens justitieministrar utfärdat om att vidta olika åtgärder i syfte att förhindra rymningar åtminstone från de slutna kriminalvårdsanstalterna. Men ännu en gång sker alltså rymning behändigt just från en sluten anstalt.

Vad tänker justitieministern vidta för åtgärder för att tidigare socialdemokratiska justitieministrars löften om åtgärder mot rymningar från fängelserna inte skall framstå enbart som tomt prat?

1988/89:90 av *Ingvar Karlsson* i Bengtsfors (c) till justitieministern om organisationsanslutningen till politiskt parti:

När kollektivanslutningen till det socialdemokratiska partiet upphör 1990 skall den nya anslutningsformen – organisationsanslutningen – vara genomförd.

Denna nya anslutningsform är även den kränkande för den enskilde.

Medlemsavgiften baseras på det totala antalet medlemmar i fackorganisationen, således får alla oavsett partitillhörighet bidra med medlemsavgiften.

Återigen visar socialdemokraterna prov på dåligt omdöme och accepterar inte den enskildes integritet. I detta fall är till och med reservationsrätten borttagen.

Med anledning härav vill jag fråga justitieministern:

1. Hur många fackliga organisationer är i dag organisationsanslutna till socialdemokraterna?
2. Avser justitieministern att medverka till att även denna nya anslutningsform kommer att upphöra?

1988/89:91 av *Barbro Sandberg* (fp) till socialministern om det statliga bidraget till de neurosedynskadades förening:

Av massmedia har framgått att de neurosedynskadades förening fråntagits sitt statliga bidrag med motiveringen att de saknar handikappolitisk målsättning.

Avser socialministern att vidta några åtgärder med anledning av detta beslut?

1988/89:92 av *Maria Leissner* (fp) till statsrådet Georg Andersson om beredskapsarbete för asylsökande:

Väntetiderna för asylsökande är fortfarande oacceptabelt långa. Många flyktingar bryts ner under den ofrivilligt sysslösa väntetiden. Samtidigt ropar företagen på arbetskraft.

Mot denna bakgrund vill jag fråga invandrarministern om han är beredd att verka för att kommuner får möjlighet att inrätta beredskapsarbete för såväl flyktingar som asylsökande.

1988/89:93 av *Ylva Annerstedt* (fp) till justitieministern om åtgärder för att förhindra att barn utnyttjas för pornografiska alster:

I massmedia har flera uppgifter figurerat som utpekar Sverige som stor exportör av barnpornografi i form av bilder och videofilmer.

Uppgifterna är upprörande och chockerande. Samtidigt sägs att en pågående utredning i frågan inte kan presentera något resultat förrän tidigast 1989.

Det kan inte vara rimligt att så lång tid skall förflyta innan svenska myndigheter reagerar för att minska de oerhörda övergrepp som barn utsätts för.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser justitieministern vidta för att snabbt bekämpa de människor som utnyttjar barn för pornografiska alster och som driver handel med dessa?

1988/89:94 av *Lars Leijonborg* (fp) till utbildningsministern om kvaliteten på högskolans grundutbildning:

Problemet med kvaliteten inom högskolans grundutbildning har på nytt uppmärksamats i massmedia. Förutom bristen på resurser gäller kritiken den otillräckliga pedagogiska kompetensen hos lärarna.

Prot. 1988/89:8
12 oktober 1988

Meddelande om frågor

Jag vill fråga utbildningsministern:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förbättra högskolans grundutbildning och förbättra lärarnas pedagogiska kunskaper?

1988/89:95 av *Håkan Holmberg* (fp) till utrikesministern om tillämpningen i Rumänien av FN-deklarationen om mänskliga rättigheter:

Regeringen i Rumänien har nyligen inlett den utplåning av jordbruksbyar, bl. a. i Transsylvanien, som beslöts redan 1972 men som man hittills inte satt i verket. Många tusen byar, i första hand de områden som bebos av landets etniska minoriteter, kommer nu att jämnas med marken.

Det officiella skälet till utplåningen av byarna och deras många hundra år gamla kulturtraditioner är att jordbruket i landet på detta sätt skall effektiviseras. För de berörda människorna framstår åtgärden i stället som kulmen på många års förföljelse av de nationella minoriteterna. Något liknande övergrepp mot en hel befolkningsgrupp torde inte ha förekommit i Europa sedan andra världskriget.

Men utplåningen av de rumänska jordbruksbyarna har dock bara hunnit börja. Det finns alltså möjligheter att genom kraftfulla internationella påtryckningar förmå den rumänska regeringen att överge sina planer.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga utrikesministern:

Är regeringen beredd att inför Förenta nationerna och den internationella säkerhetskonferensen i Wien inom ramen för den s. k. ESK-processen aktualisera detta brott mot de mänskliga rättigheterna i Rumänien?

den 12 oktober

1988/89:96 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till kommunikationsministern om tidsschemat för en fast förbindelse mellan Malmö och Köpenhamn:

Sedan mycket lång tid tillbaka har frågan om fasta förbindelser mellan Malmö och Köpenhamn debatterats. Många utredningar har presenterats i ärendet. Under valrörelsen vid ett besök i Malmö uttalade sig statsministern ytterst svävande om tidpunkten för ett beslut i ovan nämnda fråga.

Det är av stor vikt att ett besked om en fast förbindelse mellan Malmö och Köpenhamn aktualiseras.

Vilket tidsschema gäller för närvarande avseende ett beslut om en fast förbindelse mellan Malmö och Köpenhamn?

9 § Kammaren åtskildes kl. 14.04.

In fidem

OLOF MARCUSSON